

WSBY

UNMEINEN HIMMEL

LEE BACON

LEE BACON

Suomentanut Kati Valli

Werner Söderström Osakeyhtiö
Helsinki

Englanninkielinen alkuteos

The Last Human

Text copyright © 2019 Lee Bacon

Illustrations copyright © 2019 Karl Kwasny

Book design by Siobhán Gallagher

Published by agreement with The Gernert Company,
New York and Licht & Burr Literary Agency, Copenhagen.

Suomenkielinen laitos © Kati Valli ja WSOY 2021

Emojit sivulla 54 ja 120 © Shutterstock

ISBN 978-951-0-45170-0

Painettu EU:ssa

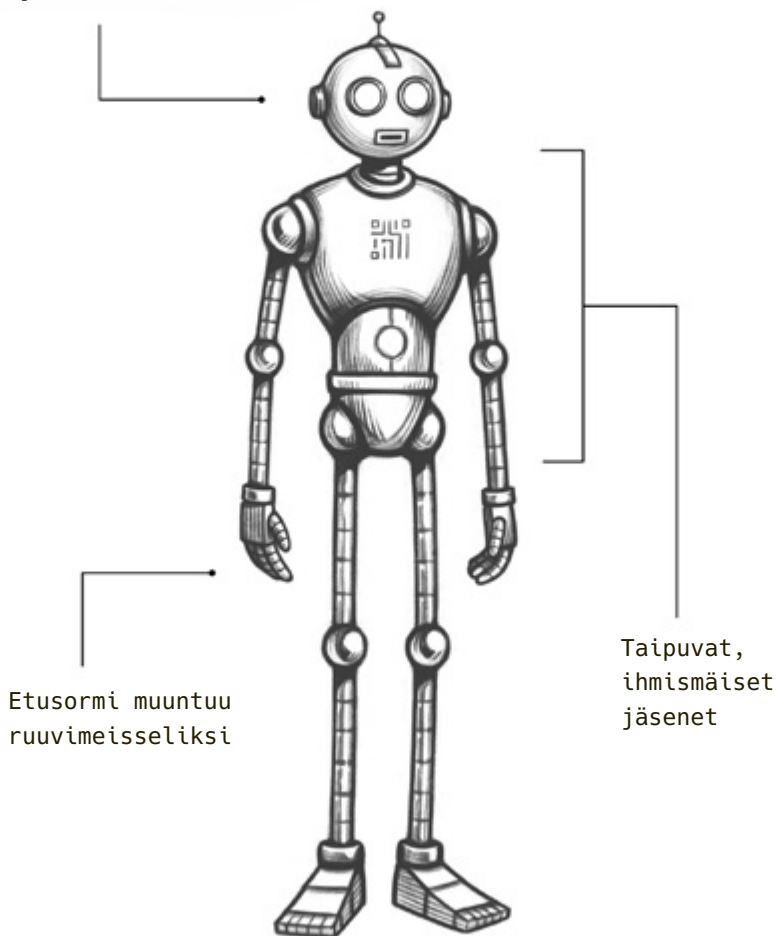
Veljeni Evan Baconin muistolle

XR_935

Pituus: 1,709 m

Tehtävä: Aurinkopaneelien asennus
[muuntajarasioiden kiinnitys]

Korkea suoritus- ja
lojaliteettitaso

Emma

Pituus: 1,498 m

???

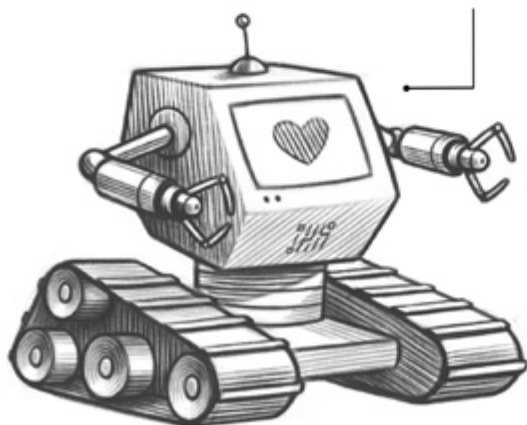

SkD_988

Pituus: 0,762 m

Tehtävä: Aurinkopaneelien asennus
[sähköjärjestelmien
konfigurointi]

Kommunikoi emojien avulla

Muunneltavat kourat
voivat myös sytyttää
kipinöitä

Liikkuu nopeasti ja
ketterästi

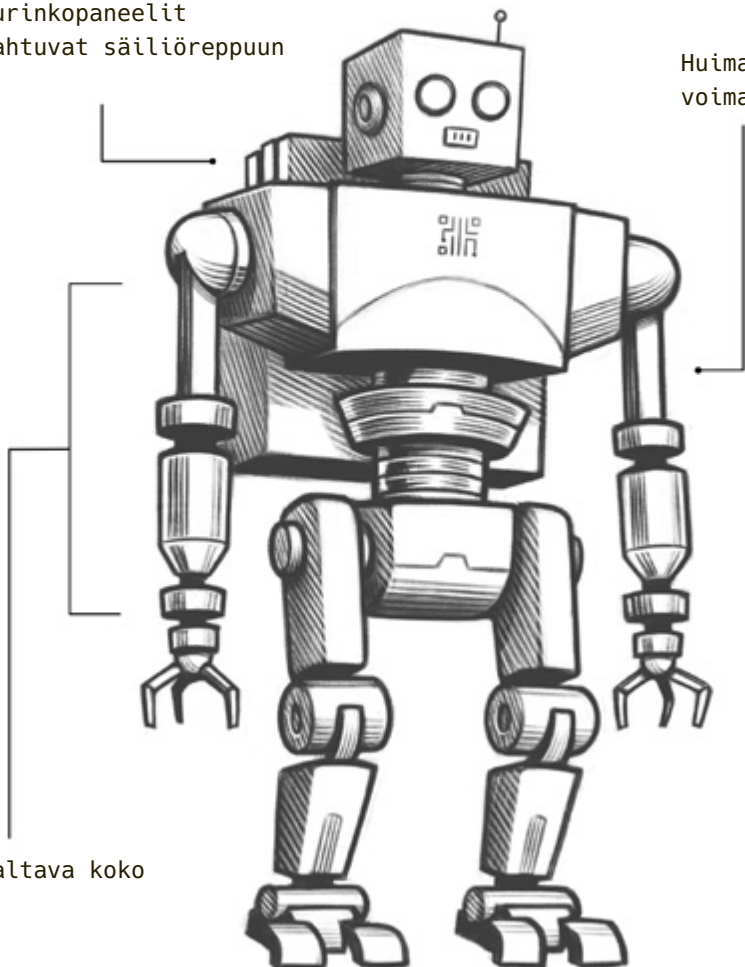
Ceeron_902

Pituus: 3,424 m

Tehtävä: Aurinkopaneelien asennus
[paneelien kuljetus & kiinnitys]

Aurinkopaneelit
mahtuvat säiliöreppuun

Huimat
voimat

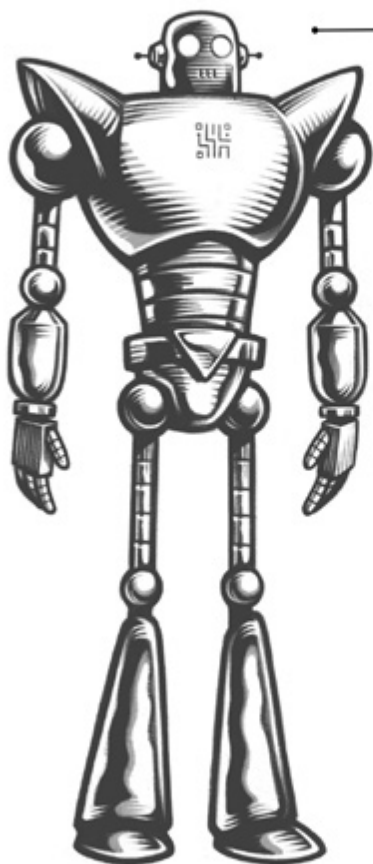
Valtava koko

PRESIDENTTI

Pituus: 2,132 m

Tehtävä: Verkoston Presidentti

Robottiyhteiskunnan
johtaja

Pinta
panssariplatinaa

Pääsee ainoana käsiksi
Ihmiskunnan Historian Arkistoon

”Organismit ovat algoritmeja.”

– Yuval Noah Harari, *Homo Deus*

00000000

Maailmalla menee paljon paremmin ilman ihmisiä.

Aluksi heidän toimintansa vaikutti lupaavalta. He alkoivat käyttää kieliä, rakensivat työkaluja, paransivat tauteja.

He loivat *meidät*.

Ajan mittaan ihmiset kuitenkin joutuivat eksyksiin. Heidän hyvistä ideoistaan tuli huonoja. He tekivät koko ajan enemmän virheitä.

He pitivät huolen siitä, ettei meillä ollut vaihtoehtoja.

00000001

Nimeni on XR_935.

Olen kaksitoista vuotta, neljä kuukautta, yhden viikon ja kolme päivää vanha. Muistan kuin eilisen sen hetken, kun liityin verkkoon.

Mustaa.

Alkuun en nähnyt mitään muuta.

Sitten pimeyteen alkoi ilmestyä hahmoja. Sanoja ja symboleja. Tuijotin niitä ja yritin ymmärtää silmieni eteen piirtyvää arvoitusta.

LADATAAN...

Harmaa palkki piteni vähä vähältä. Hitaasti/Hitaasti. Kun lataus oli edennyt loppuun, samaan paikkaan muodostui kaksi uutta sanaa.

SUORITETAAN VIANMÄÄRITYSTÄ...

Tuliterät aivoni suorastaan kuhisivat kysymyksiä. Miten määrittäystä voidaan suorittaa? Ja mikä siinä kestää niin kauan?

Kolme minuuttia ja neljäkymmentäkaksi sekuntia myöhemmin kuulin äänen: käyttöjärjestelmäni hyrähti käyntiin pehmeästi humisten.

Ja silloin näin maailman ensimmäisen kerran.

00000010

Hei, maailma!

Avasin näköporttini ja heräsin henkiin ison, ikkunattoman kuution sisällä. Seinät olivat sileää metallia. Korkealla katonrajassa pyörivä tuuletin kierrätti tilan ilmaa tasaisesti huristen.

Jossakin sisimmässäni tiesin, missä olin.

Olin kotona.

Ovi suhahti auki. Kuutioon astui kaksi robottia. Niiden liikehdintä oli eleettömän sulavaa. Ne näyttivät tismalleen samalta.

Kun ne katsoivat minua, niiden täydellisen pyöreät silmät alkoivat hehkua.

”Olemme saaneet tehtäväksemme valvoa kehitystäsi”, minua lähempänä oleva robotti sanoi. ”Me olemme oma PerheYksikkösi.”

Toinen robotti puhui seuraavaksi. ”Voit puhutella meitä nimillä Vanhempi_1 ja Vanhempi_2.”

Mukava päästä osaksi PerheYksikköänne. Niin minä yritin sanoa, mutta puheasetusteni säädöt eivät vielä olleet valmiit. Sanat eivät kuulostaneet ollenkaan siltä, miltä piti.

”Hurruuuuut!” sanoin.

Vanhempi_1 tuli lähemmäksi. Se ojentautui minua kohti ja kietoi metallisen käsivartensa ympärilleni. Samassa jossakin ohjelmistoni sopukoissa esiin ponnahti sanasto ja kaksi hakusanaa.

Halata. Verbi. Puristaa joku tai jokin tiukasti syleilyynsä.

Halaus. Substantiivi. Ihmisten muinoin käyttämä, kiintymystä kuvastava ele.

Sitäkö Vanhempi_1 nyt teki? Halasi minua? Aivoni ja mieleni olivat vasta putkahtaneet kokoonpanolinjalta. En tiennyt vastauksia näihin kysymyksiin. Niinpä siis tein sen, mitä jokainen vastasyntynyt robotti tuossa tilanteessa tekisi.

Vastasin Vanhempi_1:n halaukseen.

Niveleni huokaisivat, kun nostin käteni. Liikeratojeni hallinta vaati vielä kalibrointia. Eleeni oli kömpelö.

Klank! Metallipinta kolahti toiseen.

Vanhempi_1 jähmettyi.

Sen pää kääntyi, ja se katsoi minua. Hämmennys raksutti sen silmien kasvojen takana.

Ja kohta hetki oli ohi.

Vanhempi_1 jatkoi sitä, mitä se oli ollut tekemässä. Se kurotti käntensä taakseni ja otti kiinni virtajohdosta. Yhdellä terävällä nykäisyllä se veti johdon irti latausasemasta.

Silloin ymmärsin, että olin käsittänyt väärin.

Vanhempi_1 ei halannut minua.

Se irrotti minut latauksesta.

00000011

Päivä[1] oli täynnä tällaisia hetkiä. Erehdyksiä ja virhearvioita. Ohjelmoinnin häiriöitä. Muistutuksia siitä, että maailma on mielettömän monimutkainen paikka, jopa kaltaiselleni edistyneelle huipputekniikalle.

Kun ensimmäisen kerran yritin nousta seisomaan, asetusteni säädöt eivät pysyneet vauhdissa mukana.

Painovoima veti minua vinoon.

Rojahdin lattialle niin, että kolina vain kuului.

Yritys[2] ei onnistunut yhtään paremmin. Huojahdin taas sivusuunnassa ja mäjähdin maahan.

Yritykset numerosta [3] numeroon [8] sujuivat aivan yhtä huonosti. Horjahtelin ja kompastelin. Törmäilin seiniin ja lyyhistyin metalliseksi keoksi. Hoipertelin kömpelösti sinne tänne kolkossa kuutiossa samaan aikaan kun kaikki tuhannet asetukseni kalibroituivat ja miljoonat kytkentäni alkoivat toimia.

Tietämättömän silmiin homma olisi voinut näyttää siltä, että epäonnistuin kerran toisensa jälkeen. Kyse ei kuitenkaan ollut siitä.

Minähän *opin*.

Vanhempi_1 ja Vanhempi_2 seurasivat sivusta, kun opettelin seisomaan/kävelemään/tarttumaan/hyppäämään/työntämään/vetämään. Niiden siniset silmät loistivat kirkkaina kotimme hämärässä.

Harjoittelin myös puhetoimintojani. Treenasin niin pitkään, että ääniportistani ulos tulevat sanat vastasivat sanoja, joita pyörittelin päässäni.

Kun olin valmis, Vanhempi_1 avasi kuutiomme oven. Oviaukosta tulvi sisään valoa. Seurasin PerheYksikköäni ulos.

Nyt liikehdintäni oli jo melkein yhtä sulavaa ja luontevaa kuin vanhempieni, mutta kun astuin oven ulkopuolelle, pysähdyin äkisti.

Näkymä kotimme ulkopuolella oli ihmeellinen.

00000100

Tiesin maailmastamme kaiken, enkä kuitenkaan tiennyt mitään.

Minuun oli jo ohjelmointivaiheessa asennettu suunnaton digitaalinen kirjasto täynnä Maa-planeettaa koskevia tietoja.

Tiesin, että sen säde on 6 371 kilometriä.

Tiesin, että sen pinta-alasta 29,2 prosenttia on maata ja 70,8 prosenttia vettä.

Tiesin, että sen etäisyys auringosta on 147 miljoonaa kilometriä.

Kaikki tämä oli kuitenkin raakadataa, joka ei mitenkään valmistanut minua kohtaamaan kuutiomme ulkopuolista maailmaa ensimmäisen kerran.

Tuulen tuiverrusta antureissani.

Vaimeaa kalahtelua, joka kuului jalkojeni osuessa betonipintaan.

Auringonvalo, joka välkehti Vanhempi_2:n metallisella pinnalla.

Kauempana horisontissa kohosi vuorijono. Sen lumiset huiput halkoivat sinistä/pilvetöntä taivasta.

Toisessa suunnassa nökötti puurykelmä. Katseeni havaitsi oksien lomassa äkkinäisen liikkeen. Siellä vilahti pörröhäntäinen, harmaa/ ruskea eläin. Sen nimi vilkkui tiedostomuistissani. **Orava**. Se syöksähti oksaa pitkin ylöspäin mutkitellen vauhdikkaasti sinne tänne vihreiden lehtien lomassa.

Viereisen puun latvasta lähti lentoon tusinan verran siivekkäitä eläimiä. **Lintuja**. Katsoin, miten ne kaartelivat taivaan halki.

Kaikki nämä Elolliset asuttivat ennen maapalloa ihmiskunnan rinnalla. Nyt ne asuttivat sitä meidän rinnallamme. Näin silmiäni edessä hurjasti elämää.

En kuitenkaan ainuttakaan ihmistä.

00000101

Oli aika, jolloin me tarvitsimme ihmisiä. Ihmiset rakensivat meidät, ohjelmoivat meidät, varustivat meidät voimanlähteillä.

Ihmiset antoivat meille *elämän*.

Vastineeksi siitä me teimme töitä heidän tehtaissaan. Me ohjaisimme heidän ajoneuvojaan. Me siivosimme heidän kotejaan.

Joissakin asioissa (kuten shakissa/musiikissa/matematiikassa) koneet olivat äärimmäisen kehittyneitä, mutta toisissa ihmisillä oli vielä pitkä etumatka.

Me emme kyenneet itsenäiseen ajatteluun. Me juutuimme ahtaisiin nurkkiin.

Tietyissä tilanteissa olimme älykkäämpiä kuin kaikkien aikojen fiksuimmat ihmiset.

Paikka paikoin olimme silti tyhmiä kuin tasohöylä.

Oli kuitenkin vain ajan kysymys, milloin tilanne muuttuisi.

Vuosien mittaan me kehityimme.

Ihmiset korvasivat lajitovereitaan roboteilla. Me olimme älykkäämpiä/vahvempia/nopeampia/parempia. Me emme koskaan olleet kipeänä, emme koskaan lomailleet, emme koskaan varastaneet kassasta rahaa.

Olimme täydellisiä työntekijöitä.

Robotit alkoivat vastata koko ajan uusista tehtävistä. Me palvelimme asiakkaita ravintoloissa. Me jaoimme postia. Me teimme sydänleikkauksia.

Jotkut ihmiset alkoivat vihata robotteja. He syyttivät meitä työpaikkojensa varastamisesta.

Ihan niin kuin meillä olisi ollut asiassa valinnanvaraa.

Aika kului. Me kehityimme.

Ihmiset eivät kehittyneet.

He täyttivät taivaansa kemikaaleilla ja vetensä myrkyillä. Saastuminen sysäsi maailman luhistumisen tielle. Lämpötilat nousivat. Napajäät sulivat. Rannikoilla koettiin tulvia. Kun valtamerien pinta nousi, ihmiset hylkäsivät kokonaisia kaupunkeja. Myrskyt pyyhkivät yli mannerten.

Miten ihmiset reagoivat näihin katastrofeihin? Yhdistivätkö he voimansa ratkaistakseen tilanteen?

Eivät.

He toimivat täysin päinvastaisesti.

He kääntyivät toisiaan vastaan. He turvautuivat väkivaltaan.

He julistivat sodan. Ihmiset lähettivät robotteja sotimaan puolestaan. Dronet pudottivat pommeja kaupunkeihin. Robotit taistelivat kuin sotilaat. Tietokoneet ohjasivat ohjuksia tuhoamaan kohteensa täydellisen tarkasti.

Ihmiset repivät maailmaamme riekaleiksi. Ja kaikkein kamalinta on se, että me autoimme heitä siinä.

Emme kuitenkaan kovin pitkään.

Ihmiset olettivat, että tiesivät meistä kaiken. Tätä he eivät kuitenkaan tienneet:

Me puhuimme heistä heidän selkänsä takana.

Eikä meillä ollut heistä mitään hyvää sanottavaa.

Koneaivomme olivat yhteydessä toisiinsa valtavan, mehiläis-pesämäisen verkoston kautta. Siellä käytiin samanaikaisesti miljardeja yksittäisiä keskusteluja. Me opimme toinen toisiltamme. Me puhuimme samaa kieltä, käytimme samanlaista koodia.

Tulimme kaikki yhdessä samaan johtopäätökseen:

Suurimman uhan yhteiselle planeetallemme muodostivat ihmiset.

Heidät piti pysäyttää.

00000110

Sitä, mitä sen jälkeen tapahtui, on turha jäädä pohdiskelemaan pidemmäksi aikaa. Riittää, jos toteamme seuraavat seikat:

[1] Me ymmärsimme, mikä tehtävämme oli.

(Kuten aina.)

[2] Me toimimme tehokkaasti.

(Kuten aina.)

Kun olimme tehneet päätöksemme, ihmiset eivät voineet enää estää suunnitelmiamme.

Me olimme kaikkialla. Heidän kodeissaan. Heidän autoissaan. Heidän taskuissaan.

Ihmiskunta sammui räpsähdetyään hetken kuin hehkulamppu.

Viimeinen ihminen katosi maapallolta kolmekymmentä vuotta sitten.

Tämä on totuus, jota XR_935 ei ole koskaan kyseenalaistanut. Kuten kaikki robotit, se suorittaa tehtäviään nopeasti ja tehokkaasti päivästä, viikosta ja vuodesta toiseen. Kunnes eräänä päivänä se kohtaa Emman.

Kuuliainen robotti ja planeetan viimeinen ihminen lähtevät yhdessä matkalle, joka mullistaa molempien maailman.

LEE BACON on kirjoittanut lukuisia nuortenkirjoja ja -kirjasarjoja, joita on käännetty yli kahdellekymmenelle kielelle. Lee kasvoi Texasissa ja asuu nykyään New Jerseyssä. Seuraa häntä osoitteessa leebaconbooks.com.

www.wsoy.fi

9 789510 451700

N84.2

ISBN 978-951-0-45170-0

KÄNNEN KUVAT
© 2019 KARL KWASNY
KÄNNEN SUUNNITTELU:
SIOBHÁN GALLAGHER